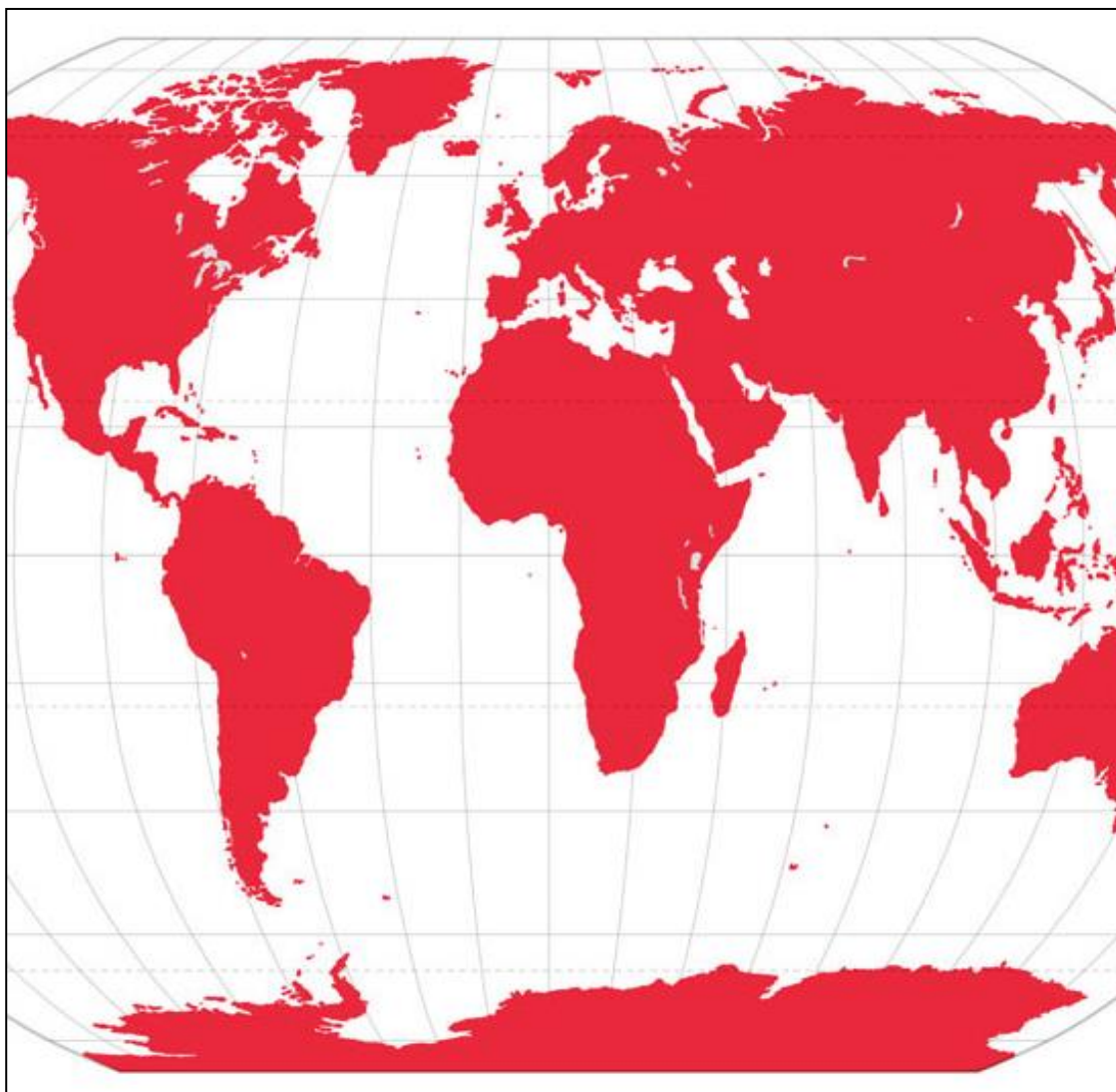

**Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny
Centrum Spawalnictwa
Departament Kwalifikowania i Certyfikowania**

**PROGRAM CERTYFIKACJI
PERSONELU BADAŃ NIENISZCZĄCYCH**

W-04/IS-70, wydanie XIII

Opracował: <i>dr inż. Michał Kubica</i>	
Zatwierdził: <i>dr inż. Eugeniusz Szczok</i>	

Gliwice, Czerwiec 2019 r.

Wydawca: Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny
Centrum Spawalnictwa
Departament Kwalifikowania i Certyfikowania

Powielanie i rozpowszechnianie bez zgody Sieci Badawczej Łukasiewicz – Górnośląski
Instytut Technologiczny, Centrum Spawalnictwa jest zabronione

---

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Departament Kwalifikowania i Certyfikowania	Wersja strony: a 02.01.2023
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie XIII	Strona/Stron 3/22

1. WPROWADZENIE

W normie PN-EN ISO 3834 „Wymagania jakościowego dotyczące spawania materiałów metalowych” zapisano, że „producent powinien zatrudniać pracowników prowadzących badania nieniszczące, którzy spełniają wymagania normy PN-EN ISO 9712.

Norma PN-EN ISO 9712 określa zasady szkolenia, egzaminowania i kwalifikowania oraz certyfikowania personelu badań nieniszczących i dzieli ten personel według kwalifikacji na trzy stopnie:

Stopień 1.

Osoba z certyfikatem 1. stopnia ma kwalifikacje do wykonywania badań nieniszczących, zgodnie z pisemną instrukcją, pod nadzorem osób posiadających 2. względnie 3. stopień kwalifikacji. Osoba ta powinna posiadać umiejętności:

- nastawiania aparatury,
- przeprowadzania badań,
- protokołowania wyników badań i klasyfikowania wyników na podstawie pisemnych kryteriów,
- wykonania sprawozdania z wyników badań.

Osoba ta nie jest odpowiedzialna za wybór odpowiedniej metody lub techniki badania jak również za samodzielną ocenę wyników badań.

Stopień 2.

Osoba z certyfikatem stopnia 2. ma kwalifikacje do wykonywania badań i kierowania nimi według ustalonych lub uznanych procedur. Powinna być kompetentna w zakresie:

- wyboru techniki badania dla stosowanej metody badania,
- określenia ograniczeń w stosowaniu metody badania, w której uzyskała kwalifikacje stopnia 2.,
- znajomości norm i specyfikacji dotyczących badań nieniszczących przy opracowywaniu instrukcji badań,
- nastawiania i skalowania aparatury,
- wykonywania i nadzorowania badań,
- interpretacji i oceny wyników zgodnie z obowiązującymi normami, wytycznymi lub specyfikacjami,
- wykonywania i nadzorowania wszystkich obowiązków stopnia 1.,
- szkolenia lub kierowania personelem o kwalifikacjach poniżej stopnia 2.,
- organizowania badań nieniszczących i przedstawiania wyników badań.

Stopień 3.

Osoba posiadająca certyfikat 3. stopnia ma kwalifikacje do kierowania dowolną czynnością badań nieniszczących, dla których uzyskała certyfikat. Osoba ta powinna być kompetentna w zakresie:

- przejmowania pełnej odpowiedzialności za urządzenia badawcze i za personel,
- opracowywania i potwierdzania techniki i procedury badań,
- interpretacji wytycznych, norm, specyfikacji i procedur,
- ustalania poszczególnych metod i techniki badania.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Departament Kwalifikowania i Certyfikowania	Wersja strony: a 02.01.2023
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie XIII	Strona/Stron 4/22

Ponadto osoba ta musi posiadać:

- kompetencje w interpretowaniu wyników i ich ocenie według obowiązujących wytycznych, norm i specyfikacji,
- wystarczające praktyczne doświadczenie dotyczące stosowania materiałów i technologii produkcji, aby dokonywać wyboru metod i ustalać techniki badania oraz współpracować przy ustalaniu kryteriów odbioru, jeżeli takich brak,
- ogólną znajomość innych metod badań nieniszczących umiejętność kierowania personelem poniżej 3. stopnia.

Wyjątek stanowi posiadacz certyfikatu stopnia 2. w metodzie RT w zakresie ograniczonym tylko do „oceny radiograficznej spoin – ORS”.

2 .ZAKRES PROGRAMU CERTYFIKACJI

Dział SC Ośrodek Certyfikacji, Departament Kwalifikowania i Certyfikowania, Sieć Badawcza Łukasiewicz-Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa, zwany dalej Jednostką Certyfikującą posiada akredytację Polskiego Centrum Akredytacji dla jednostki certyfikującej osoby zgodnie z wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC 17024 i certyfikuje personel badań nieniszczących wg normy PN-EN ISO 9712 w:

a) w zakresie:

- badań wizualnych VT
- badań penetracyjnych PT,
- badań magnetyczno-proszkowych MT,
- badań ultradźwiękowych UT,
- badań radiograficznych RT

dla stopni kwalifikacji personelu badań nieniszczących 1., 2. i 3. w sektorach przemysłowych „Wytwarzanie ” oraz „Badania przed i eksploatacyjne wraz z wytwarzaniem”, w sektorze wyrobów: złącza spajane (w), wyroby przerabiane plastycznie oprócz odkuwek (wp), odlewy (c), odkuwki (f) oraz rury różnych średnic i grubości ścianek (t).

b) w zakresie:

- badań radiograficznych RT2 (ORS) – ocena radiograficzna spoin

dla stopnia kwalifikacji personelu badań nieniszczących 2. w sektorze przemysłowym „Wytwarzanie” oraz w sektorze wyrobów: złącza spajane (w) i wyroby przerabiane plastycznie oprócz odkuwek (wp) oraz rury różnych średnic i grubości ścianek (t).

c) w zakresie

- badań ultradźwiękowych UT (TOFD) – dla 2.stopnia kwalifikacji personelu badań nieniszczących w sektorach przemysłowych „Wytwarzanie ” oraz „Badania przed i eksploatacyjne wraz z wytwarzaniem”, w sektorze wyrobów: złącza spajane (w), wyroby przerabiane plastycznie oprócz odkuwek (wp), odkuwki (f) oraz rury różnych średnic i grubości ścianek (t).

d) w zakresie

- badań ultradźwiękowych UT (Phased Array) – dla 2.stopnia kwalifikacji personelu badań nieniszczących w sektorach przemysłowych „Wytwarzanie ” oraz „Badania przed i eksploatacyjne wraz z wytwarzaniem”, w sektorze wyrobów: złącza spajane (w), wyroby przerabiane plastycznie oprócz odkuwek (wp), odkuwki (f), odlewy (c) oraz rury różnych średnic i grubości ścianek (t).

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Departament Kwalifikowania i Certyfikowania	Wersja strony: a 02.01.2023
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie XIII	Strona/Stron 5/22

W przypadku zmiany programu certyfikacji wymagającego dodatkowej oceny, Jednostka Certyfikująca udokumentuje i udostępni publicznie określone metody i mechanizmy wymagane do zweryfikowania spełniania zmienionych wymagań przez certyfikowane osoby.

3. DEFINICJE I SKRÓTY

- Wnioskujący → Osoba, która złożyła wniosek o dopuszczenie do procesu certyfikacji
- Kandydat → Wnioskujący, który spełnił wyspecyfikowane wstępne wymagania i został dopuszczony do procesu certyfikacji
- Certyfikat → Dokument wydany przez Jednostkę Certyfikującą zgodnie z postanowieniami normy PN-EN ISO/IEC 17024 wykazujący, że zapewniono odpowiedni stopień zaufania, iż wymieniona z nazwiska osoba spełnia wyspecyfikowane wymagania, łącznie z wymaganiami dokumentów odniesienia, które mają być spełnione w celu ustanowienia lub utrzymania certyfikacji.
- Egzaminator → Osoba posiadająca kompetencje do przeprowadzenia i podania oceny wyników egzaminu, gdy w ramach egzaminu jest wymagana profesjonalna ocena. Egzaminatorzy muszą spełniać określone wymagania Procedury PO-01.
- Nadzorujący egzamin → Osoba upoważniona przez Jednostkę Certyfikującą, która administruje/nadzoruje przeprowadzenia egzaminu, ale nie ocenia wyników egzaminu
- Personel badań nieniszczących → Osoby zdobywające lub posiadające kwalifikacje zawodowe 1., 2. lub 3. stopnia
- Komisja Egzaminacyjna → Zespół składający się z egzaminatora i nadzorującego egzamin, powołany przez Jednostkę Certyfikującą do przeprowadzenia egzaminu personelu badań nieniszczących zgodnie z normą PN-EN ISO 9712
- Oceniający → Osoba powołana przez Kierownictwo Jednostkę Certyfikującą do przeprowadzenia oceny kandydatów do uzyskania certyfikatu kompetencji zgodnie z programem certyfikacji,
- Ł-GIT → Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny
- PCA → Polskie Centrum Akredytacji,

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Departament Kwalifikowania i Certyfikowania	Wersja strony: a 02.01.2023
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie XIII	Strona/Stron 6/22

4. PODSTAWY PRAWNE I DOKUMENTY ZWIĄZANE

Działalność Jednostki Certyfikującej w zakresie certyfikowania personelu badań nieniszczących podporządkowana jest następującym dokumentom:

- 1) PN-EN ISO 9712:2012 Badania nieniszczące. Kwalifikacja i certyfikacja personelu badań nieniszczących,
oraz
- 2) PN-EN ISO/IEC 17024 Ocena zgodności. Ogólne wymagania dotyczące jednostek certyfikujących osoby,
- 3) CEN/TR 14748 Badania nieniszczące - Metodyka kwalifikowania badań nieniszczących,
- 4) PN-EN 1330-1 Badania nieniszczące – Terminologia – Terminy ogólne;
- 5) PN-EN 1330-2 Badania nieniszczące – Terminologia – Terminy wspólne dla badań nieniszczących;
- 6) PN-EN ISO 5817 Spawanie – Złącza spawane (z wyłączeniem spawania wiązką) stali, niklu, tytanu i ich stopów – Poziomy jakości według niezgodności spawalniczych;
- 7) PN-EN ISO 10042 Spawanie - Złącza spawane łukowo w aluminium i jego stopach - Poziomy jakości dla niezgodności spawalniczych
- 8) PN-EN ISO 17635 Badania nieniszczące spoin - Zasady ogólne dotyczące metali;
- 9) CEN ISO/TR 25107 Badania nieniszczące – Wytyczne dla programów szkoleniowych w zakresie NDT,
- 10) CEN ISO/TR 25108 Badania nieniszczące – Wytyczne organizowania ośrodków szkoleniowych w zakresie NDT,
- 11) CEN/TS 15053 Badanie nieniszczące – Zalecane rodzaje nieciągłości w próbkach egzaminacyjnych,
- 12) CEN/TR 15589 Badania nieniszczące – Zasady zatwierdzania personelu badań nieniszczących przez uznaną Trzecią Stronę na potrzeby wymagań Dyrektywy 97/23/WE”
- 13) ISO/TS 22809 Badanie nieniszczące – Nieciągłości w próbkach do egzaminów kwalifikacyjnych”,
- 14) PN-85/H-83105 Odlewy – Podział i terminologia wad,
- 15) PN-EN 13018 Badania nieniszczące - Badania wizualne - Zasady ogólne,
- 16) PN-EN 1370 „Odlewnictwo - Badanie chropowatości powierzchni za pomocą wzorców wzrokowo-dotykowych”,
- 17) Procedura certyfikacyjna PO-01 „Personel”,
- 18) Procedura certyfikacyjna PP-14 „Przygotowanie i przeprowadzenie egzaminów personelu badań nieniszczących”,
- 19) Procedura certyfikacyjna PP-08 „Proces certyfikacji personelu badań nieniszczących”,
- 20) PN-EN ISO 10863: Badania nieniszczące spoin - Badania ultradźwiękowe -- Zastosowanie techniki dyfrakcji fal ultradźwiękowych (TOFD),
- 21) PN-EN ISO 15626: Badanie nieniszczące spoin - Technika czasu przejścia wiązki dyfrakcyjnej (TOFD) - Poziomy akceptacji
- 22) PN-EN ISO 16828: Badania nieniszczące - Badania ultradźwiękowe -- Dyfrakcyjna technika czasu przejścia jako sposób wykrywania i wymiarowania nieciągłości,
- 23) PN-EN ISO 5577 Badania nieniszczące – Badania ultradźwiękowe – Terminologia;
- 24) PN-EN ISO 16018 Badania nieniszczące – Terminologia – Terminy stosowane w badaniach ultradźwiękowych z uszeregowaniem fazowym;

<p style="text-align: center;">Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Departament Kwalifikowania i Certyfikowania</p>	<p style="text-align: center;">Wersja strony: a 02.01.2023</p>
<p style="text-align: center;">Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie XIII</p>	<p style="text-align: center;">Strona/Stron 7/22</p>

- 25) PN-EN ISO 18563-1 Badania nieniszczące – Charakteryzowanie i weryfikacja wieloprzetwornikowej aparatury ultradźwiękowej Część 1: Aparatura
- 26) PN-EN ISO 18563-2 Non-destructive testing — Characterization and verification of ultrasonic phased array equipment — Part 2: Probes
- 27) PN-EN ISO 18563-3 Badania nieniszczące – Charakteryzowanie i weryfikacja aparatury ultradźwiękowej z głowicami wieloprzetwornikowymi - Część 3: Aparatura kompletna;
- 28) PN-EN ISO 13588 Badania nieniszczące spoin -Badanie ultradźwiękowe - Stosowanie technologii zautomatyzowanej głowicy mozaikowej;
- 29) PN-EN ISO 19285 Badania nieniszczące spoin – Badania nieniszczące spoin techniką głowicy mozaikowej (PAUT) – Kryteria akceptacji
- 30) ISO/DIS 20601 Non-destructive testing of welds — Ultrasonic testing — Use of automated phased array technology for steel components with small wall thickness,
- 31) Procedura PO-11 Zarządzanie bezstronnością.

Przywołanie w dokumencie niedatowanych norm, wytycznych i procedur, w odniesieniu do punktów 2-30, dotyczy ich aktualnych wydań.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Departament Kwalifikowania i Certyfikowania	Wersja strony: a 02.01.2023
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie XIII	Strona/Stron 8/22

5. WYMAGANIA WSTĘPNE UBIEGANIA SIĘ O CERTYFIKACJĘ

Kandydat ubiegający się o certyfikat jest zobowiązany:

- spełnić minimalne wymagania kwalifikacyjne,
- ukończyć kurs z zakresu badań nieniszczących - NDT (nie dotyczy ponownej certyfikacji) zorganizowany według programów szkoleniowych spełniających wymagania normy PN-EN ISO 9712 oraz norm i dokumentów z nią związanych przywołanych w pkt. 4,
- złożyć wniosek wraz z wymienionymi w nim dokumentami uzupełniającymi,
- zdać końcowy egzamin certyfikacyjny.

5.1 Minimalne wymagania kwalifikacyjne

Kandydaci ubiegający się o uzyskanie certyfikatu kompetencji personelu badań nieniszczących (NDT) wg normy PN-EN ISO 9712 muszą spełniać następujące minimalne warunki kwalifikacyjne:

do stopnia 1. w zakresie metod VT, MT, PT, UT, RT, alternatywnie:

- kandydat posiada wykształcenie zawodowe techniczne z zakresu obróbki metali,
lub
kandydat może posiadać wykształcenie zawodowe innej specjalności, lecz musi uczestniczyć w rozmowie kwalifikacyjnej przed komisją ośrodka szkoleniowego, sprawdzającej jego podstawową znajomość zagadnień związanych z obróbką metali (wynik rozmowy musi być udokumentowany)
lub
- kandydat może posiadać wykształcenie podstawowe i 3 lata praktyki w metodzie badań nieniszczących, w której stara się o przyjęcie na kurs pod nadzorem kwalifikowanych osób. Kandydat jednak musi uczestniczyć w rozmowie kwalifikacyjnej przed komisją ośrodka szkoleniowego, sprawdzającej jego podstawową znajomość zagadnień związanych z obróbką metali i zagadnień z zakresu badań nieniszczących (wynik rozmowy musi być udokumentowany),

do stopnia 1 i 2. w zakresie metod VT, MT, PT, UT, RT, alternatywnie:

- kandydat posiada wykształcenie zawodowe techniczne z zakresu obróbki metali i minimum 1,5 roku praktyki w prowadzeniu badań nieniszczących w metodzie, w której stara się o przyjęcie na kurs pod nadzorem kwalifikowanych osób. Kandydat może posiadać wykształcenie zawodowe innej specjalności, lecz musi wtedy dodatkowo uczestniczyć w rozmowie kwalifikacyjnej przed komisją ośrodka szkoleniowego, sprawdzającej jego podstawową znajomość zagadnień związanych z obróbką metali (wynik rozmowy musi być udokumentowany),
lub
- kandydat posiada średnie wykształcenie techniczne z zakresu obróbki metali
lub
kandydat może posiadać średnie wykształcenie ogólne lub innej specjalności, lecz musi uczestniczyć w rozmowie kwalifikacyjnej przed komisją ośrodka szkoleniowego, sprawdzającej jego znajomość zagadnień związanych z obróbką metali (wynik rozmowy musi być udokumentowany),

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Departament Kwalifikowania i Certyfikowania	Wersja strony: a 02.01.2023
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie XIII	Strona/Stron 9/22

do stopnia 2. w zakresie metod VT, MT, PT, UT, RT, alternatywnie:

- kandydat spełnia kryteria wykształcenia jak do stopnia 1 i 2
- i
- kandydat posiada kwalifikacje stopnia 1., potwierdzone zaświadczeniem o ukończeniu kursu lub certyfikatem, w metodzie badań, która jest tematem kursu uzyskane po kursie krajowym lub zagranicznym według normy PN-EN ISO 9712 w ośrodku szkoleniowym nadzorowanym przez akredytowaną jednostkę certyfikującą
- lub**
- kandydat posiada dyplom Międzynarodowego/Europejskiego Inspektora Spawalniczego I/EWIP – dla metod badań VT, PT, MT
- lub**
- posiada uprawnienia licencjonowanego egzaminatora spawaczy nadane przez Instytut Spawalnictwa – dla metody badań VT
- lub**
- kandydat ma ukończone studia wyższe lub studia podyplomowe z zakresu badań nieniszczących w metodzie badań, w której stara się o szkolenie.

do stopnia 2. w zakresie metody RT (ORS) mogą być przyjęci kandydaci, legitymujący się:

- średnim wykształceniem technicznym, którzy posiadają kwalifikacje RT stopnia 1., potwierdzone zaświadczeniem o ukończeniu kursu lub certyfikatem uzyskanym po kursie krajowym lub zagranicznym według normy PN-EN ISO 9712 w ośrodku szkoleniowym nadzorowanym przez akredytowaną jednostkę certyfikującą
- lub**
- ukończyli z wynikiem pozytywnym szkolenie na kursach Międzynarodowego/Europejskiego Inspektora Spawalniczego I/EWI-C, Międzynarodowego/Europejskiego Inżyniera Spawalnika I/EWE) i Międzynarodowego/Europejskiego Technologa Spawalnika (I/EWT)
- lub**
- inżynierowie, którzy ukończyli krajowe uczelnie technicznej i uczestniczyli w rozmowie kwalifikacyjnej przed komisją Zakładu Badań Nieniszczących, sprawdzającej znajomość związaną z podstawową wiedzą z zakresu radiografii.

do stopnia 2. w zakresie metody UT (TOFD) mogą być przyjęci kandydaci, którzy:

- posiadają minimum kwalifikacje UT stopnia 2., potwierdzone certyfikatem uzyskanym po kursie krajowym lub zagranicznym według normy PN-EN ISO 9712 w ośrodku szkoleniowym nadzorowanym przez akredytowaną jednostkę certyfikującą,
- kandydaci przed przystąpieniem do szkolenia muszą uczestniczyć w rozmowie kwalifikacyjnej przeprowadzanej przez ośrodek szkoleniowy, której celem jest sprawdzenie znajomości sprzętu i umiejętności posługiwania się nim w technice TOFD.

Kandydaci nie spełniający powyższego warunku zobowiązani są uczestniczyć w minimum 30 godzinnym szkoleniu dotyczącym sprzętu i jego obsługi, który stosowany jest w technice badań TOFD.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Departament Kwalifikowania i Certyfikowania	Wersja strony: a 02.01.2023
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie XIII	Strona/Stron 10/22

do stopnia 2. w zakresie metody UT (Phased Array) mogą być przyjęci kandydaci, którzy:

- posiadają minimum kwalifikacje UT stopnia 2., potwierdzone certyfikatem uzyskanym po kursie krajowym lub zagranicznym według normy PN-EN ISO 9712 w ośrodku szkoleniowym nadzorowanym przez akredytowaną jednostkę certyfikującą,

do stopnia 3. - podstawowego BASIC - mogą przystąpić kandydaci, którzy posiadają, co najmniej:

- wykształcenie średnie techniczne z zakresu obróbki metali,
- wykształcenie średnie ogólne lub innej specjalności, ale muszą uczestniczyć w rozmowie kwalifikacyjnej przed komisją ośrodka szkoleniowego, sprawdzającej ich znajomość zagadnień związanych z obróbką metali. Wynik rozmowy musi być udokumentowany.,

do stopnia 3. w metodzie głównej mogą przystąpić kandydaci, którzy posiadają:

- ważny certyfikat 2. stopnia kwalifikacji z zakresu właściwej metody badań, spełniający wymagania normy PN-EN ISO 9712;
- zdany egzamin podstawowy BASIC – 3. stopnia, udokumentowany odpowiednim zaświadczeniem.

Kandydaci nie spełniający ww. minimalnych warunków kwalifikacyjnych nie będą dopuszczeni do egzaminów prowadzących do uzyskania certyfikatów kompetencji personelu badań nieniszczących.

Kandydaci zobowiązani są posiadać odpowiednią wiedzę z zakresu matematyki oraz podstawową wiedzę o materiałach i procesach ich przetwarzania.

Osoby przystępujące do szkolenia w zmniejszonym zakresie programowym muszą spełniać wymagania pkt. 7.2.5 normy PN-EN ISO 9712.

Wszystkie osoby przystępujące do procesu certyfikacji muszą posiadać pozytywne wyniki badań wzroku zgodnie z pkt. 7.4 PN-EN ISO 9712.

Po certyfikacji badania ostrości widzenia powinny być przeprowadzane raz w roku i weryfikowane przez pracodawcę.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Spawalnictwa Ośrodek Certyfikacji	Wersja strony: a 02.01.2023
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie XIII	Strona/Stron 11/22

6. CERTYFIKACJA POCZĄTKOWA

6.1 Wnioskowanie

W celu rozpoczęcia procesu certyfikacji, wnioskujący składa wypełniony i podpisany wniosek o certyfikację wraz z załącznikami.

Złożony wniosek staje się formalnym zleceniem do przeprowadzenia procesu certyfikacji oraz zobowiązuje wnioskującego do wniesienia opłaty zgodnie z obowiązującym cennikiem.

Wniosek jest do pobrania w Jednostce Certyfikującej oraz ze strony internetowej Jednostki Certyfikującej.

Wnioskujący i kandydaci do uzyskania certyfikatów oraz posiadacze certyfikatów są rejestrowani w komputerowej bazie Jednostki Certyfikującej.

6.1.1. Ocena wnioskującego

Pracownik Jednostki Certyfikującej po otrzymaniu wniosku sprawdza:

- spełnienie wymagań kwalifikacyjnych,
- prawidłowość wypełnienia wniosku pod względem kompletności i poprawności wypełnienia (w zakresie formalnym i merytorycznym), ,
- dostarczenie wymaganych do wniosku załączników.

W przypadku niepełnych lub błędnych danych zawartych we wniosku, wnioskujący jest informowany o konieczności dokonania niezbędnych uzupełnień lub poprawek.

Pozytywny wynik oceny jest warunkiem dopuszczającym wnioskującego do procesu certyfikacji, który przyjmuje status kandydata.

Wnioskujący jest powiadamiany telefonicznie, mailowo, listownie lub faxem o zakwalifikowaniu lub o braku możliwości zakwalifikowania do egzaminu w ciągu siedmiu (7) dni kalendarzowych od daty przeglądu wniosku pod względem formalnym oraz merytorycznym. Niepoinformowanie wnioskującego o wyniku oceny stanowi o jego dopuszczeniu do egzaminu kwalifikacyjnego.

6. 2 Egzamin kwalifikacyjny

W celu ubiegania się o certyfikat kandydat powinien uzyskać pozytywny wynik egzaminu kwalifikacyjnego zgodnie z wymaganiami pkt. 6.3. Podstawą dopuszczenia kandydata do egzaminu jest ukończenie z wynikiem pozytywnym kursu szkoleniowego dotyczącego metody i stopnia, w której ubiega się o certyfikację, którego potwierdzeniem jest dokument ośrodka szkolenia.

6.3 Zakresy egzaminów kwalifikacyjnych

6.3.1 Egzaminowanie w zakresie metod PT, MT, UT i RT

Egzaminowanie teoretyczne i praktyczne w zakresie metod badań PT, MT, UT i RT w sektorach przemysłowych „Wytwarzanie ” oraz „Badania przed i eksploatacyjne wraz z wytwarzaniem” przeprowadzane jest zgodnie z wymaganiami normy PN-EN ISO 9712, wymaganiami dokumentów CEN/TS 15053 i ISO/TS 22809 oraz z zastosowaniem norm dotyczących poszczególnych metod badań, technik badań i sektorów wyrobów.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Departament Kwalifikowania i Certyfikowania	Wersja strony: a 02.01.2023
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie XIII	Strona/Stron 12/22

6.3.2 Egzaminowanie w zakresie metody VT

Egzaminowanie teoretyczne i praktyczne w zakresie metody VT w sektorze przemysłowych „Wytwarzanie ” oraz „Badania przed i eksploatacyjne wraz z wytwarzaniem”, przebiega zgodnie z wymaganiami normy PN-EN ISO 9712 i wymaganiami dokumentów CEN/TS 15053 i ISO/TS 22809 oraz z zastosowaniem norm dotyczących sektorów wyrobów.

Podstawą do przeprowadzenia egzaminu praktycznego w sektorze przemysłowym badania przed i eksploatacyjne wraz z wytwarzaniem dla sektora wyrobu „odlewy” są normy PN-85/H-83105 „Odlewy – Podział i terminologia wad” i PN-EN 1370 „Odlewnictwo - Badanie chropowatości powierzchni za pomocą wzorców wzrokowo-dotykowych”.

Zgodnie z normą PN – 85/H – 83105 niezgodności odlewnicze można definiować jako zmianę kształtu, powierzchni, naruszenie ciągłości materiału podstawowego oraz nieprawidłowości struktury wewnętrznej odlewów wykonanych z żeliwa, staliwa lub stopów metali nieżelaznych.

Norma PN-EN 1370 natomiast określa, że do oceny chropowatości powierzchni odlewów są w powszechnym użyciu dwa zestawy wzorców:

- BNIF Nr 359, Bureau de Normalisation des Industries de la Fonderie, 110 x 160 mm, do wszystkich materiałów odlewniczych;
- SCRATA ASTM 802 Shorter set, Castings Technology International, Advanced Manufacturing Park, 100 x 150 mm, do staliwa i żeliwa.

Ocenę chropowatości odlewu przeprowadza się dla powierzchni wskazanych na próbce egzaminacyjnej przez porównanie tych powierzchni ze wzorcem wzrokowo – dotykowym odpowiedniej serii lub kategorii i poziomu, usytuowanym najbliżej odlewu.

6.3.3 Egzaminowanie w zakresie metody UT2 - TOFD

Egzaminowanie teoretyczne i praktyczne w zakresie metody UT2 - TOFD w sektorach przemysłowych „Wytwarzanie” oraz „Badania przed i eksploatacyjne wraz z wytwarzaniem”, przebiega zgodnie z wymaganiami normy PN-EN ISO 9712 oraz z wymaganiami norm przedmiotowych PN-EN ISO 10863, PN-EN ISO 15626 i PN-EN ISO 16828.

Egzamin składa się z dwóch części – egzaminu teoretycznego testowego i praktycznego.

Egzamin praktyczny składa się z trzech części, na które składają się:

- opracowanie instrukcji badania,
- wykonanie badania dwóch próbek techniką TOFD w oparciu o dostarczoną procedurę badania i normy przedmiotowe
- sprawdzenie jakości wykonania i ocenę trzech zestawów wyników badań TOFD złączy spawanych.

6.3.4 Egzaminowanie w zakresie metody UT2 - Phased Array

Egzaminowanie teoretyczne i praktyczne w zakresie metody UT2 - Phased Array w sektorach przemysłowych „Wytwarzanie” oraz „Badania przed i eksploatacyjne wraz z wytwarzaniem” przebiega zgodnie z wymaganiami normy PN-EN ISO 9712 oraz z wymaganiami norm przedmiotowych PN-EN ISO 13588 i PN-EN ISO 19285.

Egzamin składa się z dwóch części – egzaminu teoretycznego testowego i egzaminu praktycznego.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Departament Kwalifikowania i Certyfikowania	Wersja strony: a 02.01.2023
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie XIII	Strona/Stron 13/22

Egzamin teoretyczny obejmuje specjalistyczny zakres wiedzy związany sektorami przemysłowymi w powiązaniu z techniką Phased Array.

Egzamin praktyczny składa się z trzech części:

- opracowania instrukcji badania,
- wykonania techniką Phased Array badania złącza spawanego i odkuwki w oparciu o dostarczone procedury badania i normy przedmiotowe,
- oceny zestawu wyników badań trzech złączy spawanych.

6.4 Praktyka przemysłowa w prowadzeniu badań nieniszczących

W celu uzyskania certyfikatu kandydat jest zobowiązany do udokumentowania, potwierdzonej przez pracodawcę i akceptowanej przez Jednostkę Certyfikującą minimalnej praktyki przemysłowej w metodzie badań, stopniu kwalifikacji i w sektorze w którym ubiega się o certyfikat, którą uzyskał pod nadzorem kwalifikowanych osób. W przypadku, gdy część praktyki przemysłowej nabywana będzie przez kandydata po pozytywnym zdaniu egzaminu, to jego wyniki pozostają ważne 2 lata od daty egzaminu lub do czasu uzyskania wymaganej całkowitej praktyki dla danej metody w zależności, która wartość jest większa.

Osoby starające się o certyfikację 1. i 2. stopnia powinny wykazać się następującą całkowitą minimalną praktyką przemysłową:

- dla 1. stopnia (VT, PT, MT) - 1 miesiąc,
- dla 1. stopnia (UT, RT) - 3 miesiące,
- dla 2. stopnia (VT, PT, MT) - 3 miesiące,
- dla 2. stopnia (UT, RT) - 9 miesięcy.

Osoby starające się o certyfikację 2. stopnia w technikach badań UT2 - TOFD i UT2 - Phased Array powinny wykazać się praktyką przemysłową w ww. metodach, w wymiarze minimum 3 miesiące.

Jeżeli osoba przystępuje bezpośrednio do certyfikacji na stopień 2., to czas praktyki powinien składać się z sumy czasów praktyki wymaganej dla stopnia 1. i 2.

Wymagana minimalna praktyka przemysłowa dla uzyskania certyfikatu stopnia 3. wynosi 12 m-cy dla metod badań VT, MT, PT i 18 m-cy dla metod badań UT, RT.

W przypadku certyfikacji na 3. stopień norma określa, aby czas praktyki obejmował czas praktyki przewidzianej dla 2. stopnia. Jeżeli osoba jest kwalifikowana bezpośrednio na 3. stopień, bez czasu praktyki przewidzianej dla 2. stopnia, praktyka powinna obejmować sumę czasów wymaganych dla 2. stopnia i 3. stopnia. Nie jest dopuszczalne zmniejszenie czasu minimalnej praktyki.

Szczegółowe informacje o minimalnych wymaganiach dotyczących praktyki zawarte są w normie PN-EN ISO 9712.

W przypadku, gdy kandydat jest jednocześnie dla siebie pracodawcą, to zobowiązany jest do przejścia pełnej odpowiedzialności przypisanej pracodawcy.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Departament Kwalifikowania i Certyfikowania	Wersja strony: a 02.01.2023
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie XIII	Strona/Stron 14/22

W przypadku, kiedy kandydat nie posiada aktualnego zatrudnienia lub sam jest dla siebie pracodawcą to powinien przedstawić potwierdzenie wykształcenia, ukończonego szkolenia i uzyskanej praktyki przez niezależną stronę akceptowaną przez Jednostkę Certyfikującą.

Dla wszystkich stopni kwalifikacji praktyka przemysłowa w badaniach nieniszczących może być uzyskana przed lub po pozytywnym złożeniu egzaminu kwalifikacyjnego, przy czym przed przystąpieniem do egzaminu kandydat powinien udokumentować 50% wymaganego minimalnego czasu praktyki określonego w tablicy 3 normy PN-EN ISO 9712.

Wyjątkowo, na podstawie decyzji Jednostki Certyfikującej mogą zostać dopuszczone do egzaminu osoby bez wymaganej praktyki.

6.5 Decyzja o certyfikacji

Jednostka Certyfikująca wystawia certyfikat kompetencji do 6 tygodni po wydaniu decyzji o udzieleniu certyfikacji.

Podstawą podjętej przez Kierownika Działu SC/SM lub Zastępcę Kierownika Działu SC decyzji o udzieleniu certyfikacji jest pozytywny wynik egzaminu certyfikacyjnego oraz pozytywna ocena analiza informacji uzyskanych w procesie certyfikacji przeprowadzona przez oceniającego Jednostki Certyfikującej.

W przypadku certyfikowania osób będących pracownikami Łukasiewicz – GIT, Centrum Spawalnictwa obowiązują zasady zamieszczone w procedurze PO-11.

Podejmujący decyzje jest osobą, która nie brała udziału w szkoleniu, egzaminowaniu i ocenie osób, w stosunku do których podejmuje decyzje.

Po pozytywnej decyzji z kandydatem zawierana jest umowa dotycząca certyfikatu kompetencji.

6.6 Dokumenty wydawane w procesie certyfikacji personelu badań nieniszczących

Certyfikat i pozostałe dokumenty wydawane są przez i na wyłączną odpowiedzialność Jednostki Certyfikującej. W procesie certyfikacji wydawane są następujące dokumenty:

- zaświadczenie o zdany egzaminie kwalifikacyjnym,
- certyfikat kompetencji personelu badań nieniszczących,
- legitymacja,
- umowa pomiędzy Posiadaczem certyfikatu a Jednostką Certyfikującą.

Jednostka Certyfikująca zachowuje wyłączne prawo własności certyfikatu kompetencji.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Departament Kwalifikowania i Certyfikowania	Wersja strony: a 02.01.2023
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie XIII	Strona/Stron 15/22

6.6.1 Certyfikat kompetencji i legitymacja personelu badań nieniszczących

Wydawane certyfikaty i legitymacje zawierają następujące dane:

- imię i nazwisko certyfikowanej osoby,
- datę certyfikacji,
- datę ważności certyfikatu,
- stopień certyfikatu,
- nazwę jednostki certyfikującej,
- metodę (metody) badań nieniszczących,
- odpowiedni sektor (sektory),
- numer identyfikacyjny certyfikowanej osoby,
- podpis osoby certyfikowanej,
- zdjęcie certyfikowanej osoby w przypadku legitymacji,
- pieczęć Instytutu, jako zabezpieczeniu utrudniające podrobienie dokumentu
- podpis Kierownika Jednostki Certyfikującej lub jego Zastępcy

Jednostka Certyfikująca prowadzi rejestr posiadaczy certyfikatów kompetencji personelu badań nieniszczących w komputerowej bazie danych.

6.7 Ważności certyfikatu

Okres ważności certyfikatu kompetencji wynosi pięć lat licząc od daty wydania certyfikatu, która może być datą podjęcia decyzji o certyfikacji.

Certyfikaty tracą ważność:

- a) na podstawie decyzji Jednostki Certyfikującej, po sprawdzeniu i udowodnieniu nieetycznego postępowania posiadacza certyfikatu w stosunku do procedury certyfikacyjnej lub nieprzestrzegania ogólnych zasad etycznych,
- b) gdy, posiadacz certyfikatu jest niezdolny do wykonywania swoich zadań na podstawie negatywnych, corocznych wyników badań wzroku (pracodawca odpowiada za terminowość badań),
- c) gdy, posiadacz certyfikatu ma przerwę w prowadzeniu badań lub zmienia działalność, która uniemożliwia pełnienie obowiązków odpowiadających stopniowi kwalifikacji, metodzie badań i sektorowi (om) określonych zakresem certyfikacji, przekraczającą 1 rok albo co najmniej dwie przerwy przekroczyć łącznie 2 lata. Ustawowe urlopy lub okresy spowodowane chorobą lub kursami szkoleniowymi, krótsze niż trzydzieści dni, nie są brane pod uwagę przy obliczaniu przerwy,
- d) jeśli posiadacz certyfikatu nie uzyska recertyfikacji w ciągu okresu, w którym spełnia wymagania dotyczące recertyfikacji lub pierwotnej certyfikacji,
- e) w przypadku nie wystąpienia przez posiadacza certyfikatu z własnej woli o ponowną certyfikację.

Na wniosek posiadacza, wznowienie ważności certyfikatu w przypadku, gdy posiadacz nie spełnia wymagań pkt. 6.7.1 a) może nastąpić:

- po roku czasu od daty decyzji Jednostki Certyfikującej o utracie ważności certyfikatu,
- po przedstawieniu pozytywnego wyniku badania wzroku,
- w oparciu o procedurę odnowienia lub recertyfikacji, jeśli zdarzenie to miało miejsce w ostatnim roku ważności certyfikatu.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Departament Kwalifikowania i Certyfikowania	Wersja strony: a 02.01.2023
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie XIII	Strona/Stron 16/22

Określony roczny okres zawieszenia certyfikatu wchodzi w dopuszczalny czas przerwy w badaniach określony normą PN-EN ISO 9712.

Na wniosek posiadacza, przywrócenia ważności certyfikatu w przypadku, gdy posiadacz nie spełnia wymagań pkt. 6.7.1 b) może nastąpić po przedstawieniu pozytywnego wyniku badania wzroku.

Okres czasu od daty utraty ważności certyfikatu do uzyskania pozytywnych wyników badań przez jego posiadacza wchodzi w dopuszczalny czas przerwy w badaniach określony normą PN-EN ISO 9712.

Na wniosek posiadacza, przywrócenie posiadaczowi certyfikatu po dopuszczalnej przerwie określonej normą PN-EN ISO 9712, może nastąpić na podstawie zdanego z wynikiem pozytywnym egzaminu recertyfikującego. Certyfikacja zostaje wówczas wznowiona na nowy 5 letni okres, który rozpoczyna się od daty podjęcia decyzji o jej ponownym wydaniu..

7. KODEKS ETYCZNY WYKORZYSTANIA CERTYFIKATÓW KOMPETENCJI

Osoby posiadające certyfikaty kompetencji są zobowiązane do:

- podejmowania racjonalnych kroków dla upewnienia się, że spełniają swoje zawodowe obowiązki obiektywnie, całkowicie, kompetentnie z zachowaniem bezpieczeństwa innych osób,
- aktualizowania swoich wiadomości w zakresie stosowanej technologii,
- podawania prawdziwych informacji wykorzystywanych w procesie certyfikacji,
- używania certyfikatu kompetencji jedynie w celu zgodnym z jego przeznaczeniem i tylko w zakresie w nim opisanym,
- nie używania i nie pozwalania swoim pracodawcom na używanie certyfikatu lub jego części (logo/znak) w sposób niezgodny z przeznaczeniem,
- nie powoływania się w niewłaściwy sposób na system certyfikacji oraz używania certyfikatu w reklamach, katalogach itp., w sposób mogący wprowadzić w błąd,
- prowadzenia rejestru reklamacji na działalność zawodową objętą zakresem certyfikatu,
- etycznego zachowywania się, nie przynoszącego złej reputacji Jednostce Certyfikującej, PCA,
- działania zgodnego z zasadami programu certyfikacji,
- bezzwłocznego poinformowania Jednostkę Certyfikującą o sprawach, które mogłyby mieć wpływ na zdolność do dalszego spełnienia wymagań certyfikacyjnych,
- bezzwłocznego zaniechania wszelkich roszczeń co do praw wynikających z procesu certyfikacji w przypadku zawieszenia lub cofnięcia certyfikatu kompetencji, zawierających powołanie się na Jednostkę Certyfikującą, a także do zwrotu wydanych certyfikatów.

Niestosowanie się do powyższych zasad może spowodować zawieszenie lub wycofanie certyfikatu. Jednostka Certyfikująca może odmówić przywrócenia certyfikatu kompetencji. Jednostka Certyfikująca podejmuje stosowne działania o charakterze prawnym lub wymagające skorygowania, względnie publikuje wyczerpujące informacje wyjaśniające w przypadku:

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Departament Kwalifikowania i Certyfikowania	Wersja strony: a 02.01.2023
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie XIII	Strona/Stron 17/22

- niewłaściwego powoływania się przez certyfikowany personel na swoje certyfikaty kompetencji w katalogach, ogłoszeniach, reklamach, prospektach, ofertach współpracy, specyfikacjach technicznych, dokumentach normatywnych itp.,
- stwierdzenia, że posiadacz certyfikatu wykonując swoją pracę przekroczył kompetencje, wynikające z zakresu certyfikatu,

8. NADZÓR NAD WYDANYMI CERTYFIKATAMI KOMPETENCJI

W okresie ważności certyfikatu Jednostka Certyfikująca sprawuje nadzór na wydanym certyfikatem w celu sprawdzenia, czy jego posiadacz nadal spełnia wymagania związane z przyznanym certyfikatem.

Nadzór nad certyfikatami personelu NDT przeprowadzany jest w oparciu o wniosek ponownej certyfikacji nie później niż przed upływem 5 lat od dnia, w którym podjęto decyzję o przyznaniu certyfikatu.

W prowadzonym procesie nadzoru brane są pod uwagę:

- a) pozytywny wynik badań wzroku z ostatnich 12 miesięcy,
- b) potwierdzenie ciągłej i zadawalającej pracy, bez przerw w stosowaniu metody objętej certyfikatem (jest to przerwa przekraczającą 1 rok albo co najmniej dwie przerwy przekraczające łącznie 2 lata. Ustawowe urlopy lub okresy spowodowane chorobą lub kursami szkoleniowymi, krótsze niż trzydzieści dni, nie są brane pod uwagę przy obliczaniu przerwy),
- c) działania dotyczące skarg do świadczonych przez posiadacza certyfikatu usług objętych zakresem certyfikatu.

Przedstawiciele Jednostki Certyfikującej mogą także przeprowadzać kontrole w przedsiębiorstwie zatrudniającym posiadacza certyfikatu. Posiadacz certyfikatu zobowiązany jest do utrzymywania zapisów skarg zgłaszanych przeciwko niemu w zakresie objętym certyfikacją

Nie spełnienie warunków dotyczących nadzoru może być przyczyną zawieszenia lub wycofania certyfikatu.

Wniosek o przeprowadzenie nadzoru wraz z wymaganą dokumentacją powinien być złożony w ciągu 6 miesięcy przed upływem terminu ważności certyfikatu kompetencji.

8.1 Zawieszenie certyfikatu kompetencji

Zawieszenie certyfikatu kompetencji następuje w przypadku:

- a) nie wywiązywania się przez posiadacza certyfikatu ze zobowiązań ustalonych w umowie będącej formalną podstawą wydania certyfikatu kompetencji.
- b) nie spełnienia wymagań dotyczących procesu nadzoru nad certyfikatem,
- c) sprawdzenia i udowodnienia nieetycznego postępowania

Zawieszając certyfikat Jednostka Certyfikująca określa indywidualnie niezbędne działania korygujące dla posiadacza certyfikatu kompetencji oraz podaje warunki, na jakich może nastąpić przywrócenie certyfikatu jak również ustala termin spełnienia tych warunków.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Departament Kwalifikowania i Certyfikowania	Wersja strony: a 02.01.2023
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie XIII	Strona/Stron 18/22

8.2 Wycofanie certyfikatu kompetencji

Wycofanie certyfikatu kompetencji następuje w przypadku:

- a) nie podjęcia przez posiadacza certyfikatu działań korygujących zaleconych po zawieszeniu certyfikatu kompetencji,
- b) nie wystąpienia przez posiadacza certyfikatu o ponowną certyfikację z własnej woli,

Przywrócenie posiadaczowi certyfikatu po jego wycofaniu może nastąpić na podstawie pozytywnego wyniku egzaminu recertyfikującego. Certyfikacja zostaje wówczas wznowiona na nowy 5 letni okres, który rozpoczyna się od daty podjęcia decyzji o jej ponownym wydaniu.

Fakt zawieszenia lub cofnięcia certyfikatu kompetencji Jednostka Certyfikująca może publikować na swojej stronie internetowej.

9. PONOWNA CERTYFIKACJA

Okres ważności ponownego certyfikatu NDT wynosi pięć lat licząc od daty certyfikacji, podanej na certyfikacie.

Jednostka Certyfikująca wystawia certyfikat w terminie do 6 tygodni po dostarczeniu przez kandydata pełnej wymaganej dokumentacji oraz po podjętej decyzji o ponownym wydaniu certyfikatu.

Decyzję o wydaniu certyfikatu podejmuje Kierownik Działu SC/SM lub Zastępca Kierownika Działu SC w oparciu o pozytywną ocenę analizę informacji uzyskanych w procesie ponownej certyfikacji przeprowadzonej przez oceniającego Jednostki Certyfikującej.

Podejmujący decyzje jest osobą, która nie brała udziału w egzaminowaniu (dotyczy egzaminu recertyfikacyjnego) i ocenie osób, w stosunku do których podejmuje decyzje.

W przypadku certyfikowania osób będących pracownikami Instytutu, obowiązują zasady zamieszczone w procedurze PO-11.

Po pozytywnej decyzji z kandydatem zawierana jest umowa dotycząca certyfikatu kompetencji.

Wymagana dokumentacja do ponownej certyfikacji, celem utrzymania ciągłości ważności, musi być złożona w ciągu 6 miesięcy przed upływem daty ważności certyfikatu.

Zaleca się, aby wymaganą dokumentację złożyć najpóźniej 4 tygodnie przed upływem ważności certyfikatu.

Decyzją Jednostki Certyfikującej, w szczególnych przypadkach, kompletny wniosek o ponowne wydanie certyfikatu, może być również uwzględniony w terminie do 12 miesięcy po upływie ważności certyfikatu. Jednak, w takim przypadku okres ważności certyfikacji nie obejmuje okresu od daty wygaśnięcia certyfikacji do daty ponownego wydania certyfikatu. Data zakończenia ważności certyfikacji pozostaje wówczas bez zmian.

Po przekroczeniu terminu złożenia wniosku wraz wymaganą dokumentacją o ponowną certyfikację – odnowienie po 5 latach (powyżej 12 miesięcy), posiadacz certyfikatu musi

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Departament Kwalifikowania i Certyfikowania	Wersja strony: a 02.01.2023
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie XIII	Strona/Stron 19/22

przystąpić do egzaminu recertyfikującego. Certyfikat zostaje wtedy odnowiony na podstawie pozytywnego wyniku egzaminu recertyfikującego na nowy 5 letni okres ważności, który rozpoczyna się od daty podjęcia decyzji o jego ponownym wydaniu.

W przypadku przekroczeniu terminu złożenia wniosku wraz wymaganą dokumentacją o recertyfikację po 10 latach (powyżej 12 miesięcy), posiadacz certyfikatu stopnia 1. i 2 musi przystąpić do egzaminów ogólnego, specjalistycznego i praktycznego, natomiast posiadacz certyfikatu stopnia 3. musi przystąpić do egzaminu w metodzie głównej na 3. stopień. Certyfikat zostaje wtedy odnowiony na podstawie pozytywnego wyniku egzaminu na nowy 5 letni okres ważności, który rozpoczyna się od daty podjęcia decyzji o jego ponownym wydaniu. Termin złożenia wniosku do 12 miesięcy obejmuje również udział w egzaminie recertyfikacyjnym.

9.1 Odnowienie certyfikatu kompetencji

Po upływie pierwszego okresu ważności certyfikatu i po każdych dziesięciu latach od uzyskania certyfikatu, Jednostka Certyfikująca odnawia certyfikat na kolejne pięć lat w przypadku gdy posiadacz certyfikatu przedstawi:

- a) pozytywny wynik badań wzroku z ostatnich 12 miesięcy,
- b) dowód ciągłej i zadawalającej pracy, bez przerw w stosowaniu metody, dla której uzyskała certyfikat (jest to przerwa przekraczająca 1 rok albo co najmniej dwie przerwy przekraczające łącznie 2 lata. Ustawowe urlopy lub okresy powodowane chorobą lub kursami szkoleniowymi, krótsze niż trzydzieści dni, nie są brane pod uwagę przy obliczaniu przerwy),
- c) jednoznaczne stwierdzenie swojego pracodawcy o braku uzasadnionych skarg do świadczonych przez niego usług objętych zakresem certyfikatu,

W przypadku nie spełnienia przez kandydata warunku do ponownego wydania certyfikatu, przedstawionego w punkcie 9.1 b) kandydat zobowiązany jest przystąpić do egzaminu recertyfikującego. Certyfikat zostaje wtedy odnowiony na podstawie pozytywnego wyniku egzaminu recertyfikującego, na nowy 5 letni okres ważności, który rozpoczyna się od daty podjęcia decyzji o jego odnowieniu.

W przypadku negatywnego wyniku egzaminu recertyfikującego, kandydat starający się o certyfikat powinien być uważany jako osoba ubiegająca po raz pierwszy o certyfikat w danej metodzie badań, stopniu kwalifikacji i sektorze.

9.2 Odnowienie certyfikatów kompetencji wydanych przez inne jednostki

Osoby, którym zostały wydane certyfikaty kompetencji przez inne jednostki, mogą wnioskować do Jednostki Certyfikującej o ich odnowienie. Ponowne wydanie certyfikatu kompetencji może nastąpić na podstawie:

- złożenia wniosku nadzoru - ponownego wydania certyfikatu,
- przedstawienia pozytywnego wyniku badania wzroku z ostatnich 12 miesięcy,
- dostarczenia kopii odnawianego certyfikatu z potwierdzeniem jego autentyczności,
- pozytywnego wyniku egzaminu recertyfikacyjnego,

9.3 Recertyfikacja kompetencji

Po upływie każdego drugiego okresu ważności (co każde dziesięć lat) certyfikat wydawany jest przez Jednostkę Certyfikującą na nowy 5 letni okres.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Departament Kwalifikowania i Certyfikowania	Wersja strony: a 02.01.2023
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie XIII	Strona/Stron 20/22

Zasady ponownego wydawania certyfikatów kompetencji personelu badań nieniszczących są prowadzone zgodnie z następującymi wymaganiami normy PN-EN ISO 9712:

1.i 2. stopień

a) w przypadku certyfikatu 1. i 2. stopnia, osoby powinny spełniać kryteria odnowienia pkt. 9.1b) i spełnić wymagania pkt. 9.3 b).

b) dana osoba powinna zdać z wynikiem pozytywnym egzamin praktyczny, przeprowadzony zgodnie z uproszczoną procedurą, podczas którego ocenia się aktualne kwalifikacje do prowadzenia badań nieniszczących.

Egzamin powinien obejmować badania próbek egzaminacyjnych odpowiednich do zakresu certyfikatu podlegającego recertyfikacji oraz w przypadku 2. stopnia opracowanie odpowiedniej pisemnej instrukcji badań do stosowania przez personel 1. stopnia. Jeśli dana osoba nie uzyska oceny, co najmniej na poziomie 70% dla każdej próbki (współczynniki wagowe podane w tablicy 5 normy PN-EN ISO 9712), to dozwolone jest dwukrotne ponowne zdawanie całego egzaminu recertyfikującego, najwcześniej po upływie 7 dni a przed upływem 6 miesięcy. W przypadku niezadowolającego wyniku dwóch egzaminów poprawkowych, certyfikat nie jest recertyfikowany. Aby odzyskać certyfikat w danym stopniu, w danym sektorze i metodzie, kandydat powinien się ubiegać o nową certyfikację. W tym przypadku nie powinny być przyznawane żadne zwolnienia egzaminacyjne na podstawie posiadanego jakiegokolwiek innego ważnego certyfikatu,

3.stopień

c) w przypadku stopnia 3., dana osoba powinna w zależności od dokonanego przez nią wyboru spełnić jedno z dwóch kryteriów odnowienia certyfikacji:

- zdać z wynikiem pozytywnym egzamin pisemny, zawierający minimum 20 pytań dotyczących zastosowania metody badania w rozpatrywanym sektorze (-ach), które wykażą zrozumienie aktualnych technik badań nieniszczących, norm, przepisów lub specyfikacji i stosowanej technologii oraz wybranych przez jednostkę certyfikującą 5 pytań dotyczących wymagań systemu certyfikacji,
- lub
- spełnić wymagania systemu uzyskiwania punktów kredytowych do recertyfikacji.

W obu przypadkach recertyfikacji (egzaminu i systemu uzyskiwania punktów kredytowych), kandydat zobowiązany jest dostarczyć odpowiedni dokument, akceptowalny przez jednostkę certyfikującą, potwierdzający jego praktyczne umiejętności w prowadzeniu badań lub zdać praktyczny egzamin recertyfikujący dla stopnia 2., zgodnie z wymaganiami pkt. 9.3.b, ale bez opracowania pisemnej instrukcji badań

Jeśli osoba nie uzyska z egzaminu recertyfikacyjnego oceny, co najmniej 70%, to wówczas może być dopuszczona tylko dwukrotnie do egzaminu poprawkowego w terminie do 12 miesięcy.

W przypadku niezadowolającego wyniku dwóch egzaminów poprawkowych, certyfikacja nie powinna być wydana i dla odzyskania certyfikatu w danym sektorze i metodzie, od kandydata jest wymagane uzyskania pozytywnego wyniku egzaminu w głównej metodzie badania.

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Departament Kwalifikowania i Certyfikowania	Wersja strony: a 02.01.2023
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie XIII	Strona/Stron 21/22

Kandyda ubiegający się o recertyfikację, który nie spełnił wymagań systemu uzyskiwania punktów, powinien być recertyfikowany w oparciu o egzamin pisemny. W przypadku negatywnego wyniku pierwszego egzaminu dozwolone jest jednokrotne przystąpienie do ponownego pisemnego egzaminu recertyfikacyjnego w ciągu 12 miesięcy od daty złożenia wniosku o recertyfikację w trybie uzyskiwania punktów.

9.4 Recertyfikacja certyfikatów kompetencji wydanych przez inne jednostki

W przypadku recertyfikacji certyfikatów wydanych przez inne jednostki, obowiązują takie same zasady jak w przypadku certyfikatów wydanych przez Jednostkę Certyfikującą.

10. ROZSZERZENIE ZAKRESU CERTYFIKATU KOMPETENCJI

Rozszerzenie zakresu certyfikatu kompetencji personelu badań nieniszczących w tej samej metodzie badań i na tym samym stopniu może nastąpić w wyniku:

- ukończenia przez Posiadacza szkolenia uzupełniającego obejmującego dodatkowy sektor związany z wyrobem i z sektorem przemysłowym,
- spełnienia przez Posiadacza warunków jak przy uzyskaniu pierwszego certyfikatu
- przeprowadzenia oceny Posiadacza.

Po spełnieniu przez kandydata wszystkich warunków do uzyskania rozszerzenia i po pozytywnej jego ocenie przez Oceniającego Jednostki Certyfikującej, kandydatowi wydawany jest certyfikat z nowym zakresem. Data ważności certyfikatu pozostaje bez zmian.

11. OGRANICZENIE ZAKRESU CERTYFIKATU KOMPETENCJI

Bezterminowe ograniczenie i czasowe ograniczenie (ustalane z Posiadaczem certyfikatu) zakresu certyfikatu następuje:

- w wyniku prowadzonego nadzoru, w trakcie którego stwierdzono brak możliwości prowadzenia działalności w pełnym zakresie,
- na wniosek posiadacza certyfikatu.

12. OCHRONA I POUFNOŚĆ

Ośrodek zapewnia ochronę i poufność informacji uzyskanych w trakcie wykonywania działań związanych z egzaminowaniem i certyfikacją, w trakcie nadzoru nad certyfikatem. Jednostka Certyfikująca zapewnia również ochronę praw własności posiadacza certyfikatu.

13. PROCEDURA ODWOŁAŃ I SKARG

Kandydaci lub posiadacze certyfikatów mają prawo odwoływać się od decyzji komisji egzaminacyjnej, opinii oceniającego i decyzji Kierownika Działu SC/SM lub zastępcy Kierownika Działu SC oraz składać skargi, zgodnie z zasadami opisanymi w procedurze PO-06.

14. DOKUMENTOWANIE

Jednostka Certyfikująca przechowuje:

- a) aktualną listę wszystkich certyfikowanych osób,
- b) dokumenty osób niecertyfikowanych muszą być przechowywane przez 5 lat od daty złożenia wniosku przez kandydata,
- c) zbiór dokumentów certyfikacyjnych aktualnych posiadaczy certyfikatów z ostatnich 10 lat, zawierający,
  - 1) wnioski o certyfikację,

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny Centrum Spawalnictwa Departament Kwalifikowania i Certyfikowania	Wersja strony: a 02.01.2023
Program certyfikacji personelu badań nieniszczących Wydanie XIII	Strona/Stron 22/22

- 2) dokumenty z egzaminu i oceny,
- 3) kopia certyfikatu i umowy,
- 4) dokumenty dotyczące ponownego wydania certyfikatu, tzn. odnowienia i recertyfikacji (wyniki badań wzroku i dokumenty potwierdzające ciągłość prowadzenia badań),
- 5) powód (dy) wycofania certyfikatu

Zbiór dokumentów jest przechowywany w odpowiednich warunkach bezpieczeństwa i poufności, przez okres czasu równy czasowi ważności certyfikatu i nie mniej niż 10 lat po ustaniu jego ważności (kopie certyfikatów i protokoły z egzaminów).

15. WYDAWANIE DUPLIKATU CERTYFIKATU I LEGITYMACJI

W przypadku utraty certyfikatu lub legitymacji posiadacz powinien złożyć w Jednostce Certyfikującej pismo o wydanie duplikatu wraz z krótkim wyjaśnieniem okoliczności jego utraty. Pismo to zostaje zarejestrowane i po ocenie przez Koordynatora ds. Kwalifikowania i Certyfikowania Personelu zostaje podjęta przez Kierownika Jednostki Certyfikującej lub jego Zastępcę decyzja o wydaniu lub odmowie wydania duplikatu.